

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Ter informatie: aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum
4 juli 2024

Kenmerk
DGA-DAD / 63233247

Kopie aan

Bijlage(n)

nota

Toezegging m.b.t. de nadere invulling art. 1.6
Besluit houders van dieren en beantwoording
kamervraag toezicht veehouderijbedrijven

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

In de bijgevoegde brief wordt de Eerste Kamer geïnformeerd over de voortgang van een toezegging van uw voorganger tijdens de begrotingsbehandeling in de Eerste Kamer. Deze gaat over de nadere invulling van artikel 1.6 van het Besluit houders van dieren die gaat over bescherming tegen roofdieren. De bescherming van gehouden dieren tegen de wolf valt onder het thema dierenwelzijn, en is derhalve de verantwoordelijkheid van MLVVN. Ook wordt in de brief een vraag beantwoord over het toezicht op veehouderijbedrijven.

Geadviseerd besluit

U (MLVVN) wordt, als bevoegd bewindspersoon m.b.t. het Besluit houders van dieren, geadviseerd om:

- De open norm over bescherming van dieren tegen de wolf in te vullen via een beleidsregel.
- Te werken met een overgangsperiode voorafgaand aan inwerkingtreding van de beleidsregel, om dierhouders in staat te stellen om de nodige aanpassingen te doen.

U (SLVVN) wordt geadviseerd kennis te nemen van bijgevoegde Kamerbrief, gezien uw verantwoordelijkheid rondom de wolf.

Kernpunten

Invulling art. 1.6 Besluit houders van dieren

- Tijdens de begrotingsbehandeling in de Eerste Kamer in maart 2024, is naar aanleiding van een vraag van het lid Visseren-Hamakers (PvdD),

toegezegd dat de Eerste Kamer voor de zomer dit jaar met de Kamer geïnformeerd wordt op welke wijze wordt beoogd nadere invulling te geven aan de open norm voor het houden van dieren (artikel 1.6 van het Besluit houders van dieren), meer in het bijzonder over de bescherming van vee dat buiten worden gehouden.

- De griffie heeft na uw aantreden benadrukt geïnformeerd te willen worden over de invulling van deze toezegging.
- Dierhouders moeten hun dieren, indien deze niet in een gebouw worden gehouden, zo nodig beschermen tegen roofdieren (art. 1.6, 3e lid, van het Besluit houders van dieren). Het is momenteel onduidelijk hoe deze open norm geïnterpreteerd moet worden met de terugkeer van de wolf in Nederland.
- De open norm is ontleend aan EU-richtlijn (98/58/EG inzake de bescherming van voor landbouwdoeleinden gehouden dieren), en zij kan ingevuld worden via een beleidsregel. Een beleidsregel biedt duidelijkheid over de benodigde minimale bescherming, maar laat ook flexibiliteit aan dierhouders om andere, voor hen passende, maatregelen te treffen, mits deze goed zijn onderbouwd.
- Invulling via algemeen verbindende voorschriften (wijziging van het Besluit houders van dieren en Regeling Houders van dieren) met concrete normen waaraan elke houder dient te voldoen, is in dit stadium niet aan te raden. Flexibiliteit is namelijk van groot belang, vanwege de veranderende natuur van de wolf en de ontwikkelingen die plaatsvinden in beschermingsmaatregelen tegen de wolf. Met een beleidsregel kan dat in dit geval beter worden bereikt.
- Vanwege de complexiteit en de betrokkenheid van verschillende overheidslagen en diersectoren is het nemen van landelijke regie belangrijk. Een Gids voor Goede Praktijken is met name om deze reden een minder geschikte manier om de open norm in te vullen, ondanks de voordelen die een gids biedt voor het draagvlak en praktische toepasbaarheid.
- Subsidiëring zal alleen mogelijk zijn, tot het moment dat de open norm is ingevuld. Er kan immers geen subsidie worden verstrekt om aan een duidelijke wettelijke plicht te voldoen.
- Gegeven het bovenstaande en gelet op het maatschappelijke krachtenveld, is het raadzaam om invulling van de open norm in twee fases te laten plaatsvinden. De eerste fase is gericht op het bewegen van zoveel mogelijk houders om wolfwerende maatregelen te nemen door middel van voorlichting over de mogelijkheden, ondersteunende maatregelen en een duidelijke stip aan de horizon van inwerkingtreding van de norm. In de tweede fase treedt de norm in werking.
- De beleidsregel kan op zijn vroegst in het voorjaar van 2025 zijn afgerond. Zoals vermeld in de brief, moeten verschillende zaken nog nader uitgezocht worden om tot een praktisch uitvoerbare en handhaafbare beleidsregel te komen. Hierbij is afstemming nodig met een brede groep betrokkenen, waaronder wetenschappers, toezichthouders,

de verschillende branchevertegenwoordigers, natuurorganisaties en decentrale overheden. Daarnaast moeten de benodigde procedurele stappen worden doorlopen, waaronder de uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets en notificatie aan de Europese Commissie, die doorgaans drie maanden duurt.

- Om de overgangperiode te overbruggen zal een tijdelijke werkinstructie opgesteld worden door de toezichthouders (NVWA, LID en politie). Deze werkinstructie sluit inhoudelijk aan bij de invulling van de open norm, maar zal zich enkel richten op excessen.

Beantwoording vraag toezicht veehouderijbedrijven

- In deze brief doet u een toezegging af die in december 2023 door de staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst aan Kamerlid Visseren-Hamakers (PvdD) is gedaan. Tijdens het debat over het pakket Belastingplan 2024 is gesproken over de herinvesteringsregeling (HIR). Bij het bespreken van de mogelijke risico's van dit voorstel is de vraag gesteld hoe het kabinet erop toeziet dat nieuwe veehouderijbedrijven voldoen aan de Wet dieren. De staatssecretaris gaf aan die vraag te zullen doorgeleiden naar de minister van LNV (inmiddels LVVN). Helaas is deze doorgeleiding niet goed verlopen en heeft het antwoord onnodig lang op zich laten. Met het toevoegen van de extra passage aan deze Kamerbrief maken we deze omissie alsnog goed.